

26.3x30.93	1/3	8	עמוד	זמנים	04/05/2022	81554439-9
ה.ל.ל. - האגודה ליוצאים לשאלה - עמותת - 40610						

"הייתי חייבת לצאת מהחיים שהיו לי כדי שאוכל להמשיך לנשום"

החילת שהגיעה בשש בבוקר לתחנה המרכזית בירושלים ועלתה לאוטובוס בארבע, נראתה בדיוק כמו רב"טיות אחרות שיצאו לקורס קציני רפואה בבה"ד 1 שבמצפה רמון. כמותן, היא הייתה שם לברה, הוריה לא באו לנופף לה שלום ולהדביק לה נשיקה אחרונה. כמותן, גם היא נאבקה בתיק הציוד ("30 ק"ג לפחות") שבו ארוה בגדים לשבועיים פלוס כרית ושמיכה.

אבל הדס כהן היא הכי לא כמו כולן. וזה רק עניין של זמן עד שבנטפליקס יגלו, שהיא הגרסה הצה"לית של "המורדת". אמנם היא נראית כמו בת 19, אבל היא בת 23 וחצי, חרדית לשעבר בגיל 17 וחצי היא שורכה, אחר כך התחנתה וילדה בת – ולפני שנה וחצי החליטה לשבור את כל החומות. גם לנטוש את העולם הרתי, גם להתגרש וגם להתגייס. אף חלק משלושת המהפכים שהציבה לעצמה, כמפתח לחייה החדשים, לא היה קל. הוריה ובני משפחתה, למעט אח אחד, היפנו לה עורף. בהסכם הגירושיים נקבע שבתה אלה (שם בדוי) בת הארבע תמשיך לגדול בבית אביה החרדי ואשתו השנייה. "זו החלטה הקשה ביותר שקיבלתי בחיי", היא מודה, "אבל עשיתי את זה מאהבה, לטובתה. היא זקוקה לבית יציב ולמסגרת." וצה"ל? גם הוא לא ידע איך לאכול את האמא שדרשה ללבוש מדים ולהצטרף לשורותיו כלוחמת.

"הסכמתי להתראיין כדי לתת השראה", היא אומרת. "יש המון חרדיות שרוצות לצאת בשאלה, לפני שהן מתחננות ומתחילות ללדת. אחרי שהתחננו והפכו לאמהות הן נאלצות לקבל את גור הדין וחושבות שהשינוי לא יהיה אפשרי. בתור אחת שהייתה שם, ומודעת לעוצמות הכאב והסבל, אני רוצה לומר לכל אחת מהן שאין גיל לאושר. הייתי חייבת לצאת מהחיים שהיו לי כדי שאוכל להמשיך לחיות. לא שהיום אני חיה באיזה לה-לה-לנה. כשאני מצלצלת לבית של הגרוש שלי כדי לדבר עם אלה ושומעת שהיא כבר נרדמה, או שלא בא לה להתפנות אליי בגלל שהיא באמצע משחק, אני נשברת. איך לא. אני אמא. אני לא עוד צוערת שרוצה לקטר ולהתכניין לאמאל'ה."

ברגעים כאלה, גואה בך ניצוץ של חרטה? "לא", היא לא מהססת. "את שני המהפכים הראשונים, היציאה בשאלה והגירושיים, הייתי חייבת לעבור. זה היה כמעט כמו חיים או מוות. הייתי חייבת לצאת מהחיים שהיו לי כדי שאוכל להמשיך לנשום."

והמדיים?

"צה"ל הוא כור ההיתוך של החברה הישראלית שיש בה הרבה גוונים, ואחרי עשרים שנה בגטו החרדי היו לי המון פערים להשלים. לא ידעתי שום דבר על ההיסטוריה של ישראל, לא למדתי מתמטיקה ואנגלית, לא ידעתי מהן הזכויות והחובות שעליי למלא. הייתי גרושה עם ילדה שמתחילה מאפס. החלטתי לעשות הכל כדי להתגייס כי רציתי שהצבא יהפוך אותי לאזרחית טובה שעושה ותורמת."

להיזרק מבית הספר

"אני הרביעית מבין ששת הילדים שהוריי הביאו לעולם", היא מספרת. "אבא שלי משתייך לזרם הכלל חסידי, שבו כל יהודי בוחר לו את

שלנו, אמר שאנחנו ילדות טובות ונגע בנו. הוא הסיר לנו את הגרביונים ואני זוכרת טוב מאוד מה הוא עשה. כשסיפרנו להורים הם התנפלו עלינו ב'למה לא צעקתן?' במקום לתת לנו חיבוק. אבא ואחי הגדול יצאו לחפש אותנו, לא מצאו אותנו והיה ברור שהם לא יגישו תלונה מפני שעצם הפנייה למשטרה תטיל כתם שחור על כל המשפחה. עבורי זה היה הסדק הראשון באמונה. בעקבות האירוע הזה התחלתי לברוק גבולות. כתבתי בשבת והופתעתי להיווכח שלא ירד עליי ברק."

הוריה, לרבריה, לא עמדו לצידה. "כשהייתי בת שנה וחצי אמא הלכה ללדת, בבית החולים היא נרבקה בחיידק, הייתה מאושפזת תקופה ארוכה ואותי העבירו לדודים. לפני שניה הייתה לי אמא וברגע אחד הכל השתנה. עזרתי לה ללא הפסקה כדי לקבל קצת תשומת לב ממנה, וכשלא זכיתי בה פיתחתי יצר הישרדות ששומר עליי ולא נותן לי ליפול. דמינתי שאני ילדה אחרת – לא הדס, אלא דסי – שהיא בדיוק ההפך מהדס השקטה והצייתנית שמקפידה על כבוד אב ואם והולכת בתלם. הוריי התגרשו רק לפני כמה שנים, כשכבר הייתי נשואה, וחבל שהם לא עשו את זה הרבה קודם. אמא מאוד אהבה את אבא, אבל הוא החליט שיש לה פיצול אישיות ושהיא לא נורמלית. מגיל צעיר הוא אמר לי 'אמא שלך משוגעת' וניצל את העובדה שהיא לא דוברת יידיש, כמונו, כדי לברר בגנותה. גדלתי בין הפטיש לסדן. שלושת אחיי למדו בשיבות חרדיות עם פנימייה ואני, הבכורה מבין הבנות, תיפתי קדתי כמו יונת דואר שמעבירה את המידע הרעיל בין אמא לאבא. סבלתי מהתפקיד שהוטל עליי, לא רציתי להיות שם, אבל מה יכולתי לעשות?"

כשהייתה בת 13 אחד מאחיה ("השני מלמ"עלה, היחיד מהמשפחה ששומר איתי על קשר") יצא בשאלה. "גם לפני שהוריד את הכיפה הוא היה הכבשה השחורה, אבא חשד שהוא מנסה לחתור תחתיו, ואז התחילו המכות. הצלפות. עם חגורה שאבא שלף ממכנסיו. פעם הוא פירק על אח שלי מטאטא. אמא עמדה בצד ולא התערבה."

בגיל 17 היא הועפה מבית הספר החרדי, "ולא בצדק", היא טוענת. "זה נכון שכבר היו לי שאלות ותהיות אם אני באמת רוצה להמשיך את הקשר עם העול הזה, וזה נכון שרציתי לברוח מהבית, אבל כלפי חוץ הייתי בסדר ותיכננתי לגמור 12 שנות לימוד באותה תקופה התחיל הטרנר של ווטסאפון, קבוצות ווטסאפ מטלפון קווי. רק חרדים שאין להם אינטרנט השתמשו בזה. יום אחד מישהו צילצל אליי, הזדהה בתור בן 30 ואמר 'אני אפתח קבוצה לבנות בלבד ותכניסי איזה בנות שאת רוצה'. זה מצא חן בעיניי והמשכנו לדבר והקשר שלנו נמשך בערך חצי שנה. נפגשנו כמה פעמים במקומות ציבוריים ליד הבית ורק דיברנו. שמרנו מרחק. לא היה בינינו שום מגע. בפגישה האחרונה הוא הודיע לי שהחליט להתחתן איתי והוסיף שהוריו יפנו להוריי ויציעו שירוך."

התאהבת בו? "איך יכולתי להתאהב כשמעולם לא ראיתי בעיניים שלי אהבה? שיתפתי חברה טובה מבית

בגיל 23 וחצי הספיקה הדס כהן לעבור שלושה מהפכים משני חיים: לנטוש את העולם החרדי, להתגרש מבעלה (קרוב משפחה מדרגה שנייה שהכירו לה בשידוך) ולהתגייס לצבא. בראיון מפוכח על המסע המטלטל הזה, היא נזכרת בתקיפה המינית שעברה כילדה, בליל הנישואים הטראומטי ומסבירה למה למרות שכיום היא רואה את בתה רק פעם בשבוע, היא לא מתחרטת לרגע

סמדר שיר | צילום: יואב דודקביץ

לנו בבית. היה לי נגן אספי אז בלילות, במיטה, הקשבתי הרבה לחיים ולדר."

זכרו לברכה?

היא פולטת קללה. "לא הכרתי אותו אישית, למזלי", היא מדגישה, "אבל במגזר החרדי הוא היה הסגן של אלוהים, מורל להערצה. אני מאמינה לכל הבנות שהתלוננו נגדו מפני שגם אני, בתוך העולם החרדי, חוויתי זוועה. בערב שבועות, כשהייתי בת שבע, ירדתי עם אחותי לקטוף פרחים לטנא ומולנו עלה גבר כבן 35 שהחזיק תלמוד בבלי. כשחזרנו עם הפרחים הוא התחיל לדבר איתנו, שאל מה השמות

הרב שלו. אמא שלי נולדה למשפחה רתית ברוסיה, חוותה אנטישמיות בבית הספר של הגויים ורק בגיל 24 הורשתה לעלות לישראל עם אחותה התאומה וסבתא שלהן. היא הגיעה לירושלים ומישהו שירך ביניהם. אחיותיי ואני למדנו בבית יעקב הישן, שהיה בית הספר החרדי הראשון שהוקם בישראל, והוא לא היה כפוף למדינה. שפת הדיבור בו היתה יידיש, ולמדנו רק לימודי קודש. גם היום אני יכולה לצטט לך פרקים שלמים בהלכות שבת, אבל מתמטיקה? אנגלית? מה פתאום, זה שפה זרה. טלוויזיה? הצחקת אותי. אפילו רדיו לא היה

26.47x33.99	2/3	9	עמוד	זמנים - זמנים	04/05/2022	81554440-1
ה.ל.ל - האגודה ליוצאים לשאלה - עמות - 40610						

"אחרי עשרים שנה בגטו החרדי היו לי המון פערים להשלים". הדס כהן

כור החרדי מקובל להתחתן עם בני משפחה מדרגה שנייה – הסתכלתי על התמונה שלו ואמרתי 'סכבה'. היו לו שתי עיניים ושתי רגליים. הוא לא נראה כמו חיזור".

זו סיבה מספקת כדי להתחתן איתו? "כן. ככה מקובל. הייתי בת 17 וחצי והוא היה אז בן 21, תלמיד ישיבה שלא נמנה עם חסידי ברסלב. ידעתי שאני מתחתנת עם מישהו שאין לי איתו רבה. כמעט ברחתי כשהתחלתי ללכת להדרכת כלה. 12 מפגשים עם אישה מבוגרת שהכתיבה לי הלכות נידה. איך לבדוק שאני נקיה ומה אסור ומה מותר. רק בשיעור האחרון היא הפילה עליי את הפצצה – מה את צריכה לעשות כלילה הראשון, עם הבטחה שזה לא יכאב. מישהי גדולה ממני, שהיכרתי בבית הספר ושהתחתנה לפניי, גילתה לי איך באים תינוקות לעולם, אז ידעתי בתיאוריה מה עומד לקרות, אבל כלילה הראשון

"אישה מבוגרת הכתיבה לי הלכות נידה, אז ידעתי בתיאוריה מה עומד לקרות, אבל כלילה הראשון עברתי אונס. אין הגדרה אחרת. כשצרחתי שכואב לי הוא תפס אותי חזק והמשיך כי זה המצווה"

שון עברתי אונס. אין הגדרה אחרת. כשצרחתי שכואב לי הוא תפס אותי חזק והמשיך כי זה המצווה".

הם גרו בדירה שכורה בירושלים, היא עבדה בחנות לבגדי תינוקות והרתה חצי שנה אחרי החתונה. "ידעתי שאני לא אוהבת אותו", היא מרגישה, "אבל כבר יצאה לי בטן ושיכנעתי את עצמי שהאימהות תכניס לחיים שלי קצת שמחה. ניהלתי משק בית לדוגמה, הכנתי שלוש ארוחות ביום והוא נהנה מהאוכל. הבעיות התחילו כשחבר טוב של הגרוש שלי ביקש ממנו הלוואה. הגרוש שלי נתן 50 אלף שקל. כשאלה, הבת שלנו, הייתה בת שנה וחצי, הגרוש שלי הודיע לי שאנחנו עוברים לפולין בגלל המשבר הכלכלי. החבר שלו, שאסף הלוואות, ברח. החוב של 50 אלף תפח לחוב של 200 אלף שקל ולא היה לנו מאיפה להחזיר".

הם עקרו עם התינוקות לקרקוב. "הגרוש שלי עבר שם במסעדה כשרה ואני הייתי הפנים היפות שלה. שברתי את השיניים באנגלית. הייתי נורא בודדה. הגרוש שלי עבר 17 שעות ביממה, והבדידות הפעילה אצלי כל מיני טרייגרים שעד אז התעלמתי מהם בזכות מנגנון הכחשה מפותח. נזכרתי בהטרדות ופגיעות מיניות שחוויתי במגור החרדי, חוץ מהקטע של התלמוד בבלי והפרחים. התעמתתי עם הגרוש שלי בעניין משהו שנעשה לי. אני לא יכולה

בר הייתי מאורסת, הבחור הזה צילצל אליי והודה שהוא ליכלך עלי באוזני המנהלת".

נישואים בלי אהבה

היא ישבה בבית, משועממת, מפני שהמנהלת אסרה על חברותיה לכיתה להתראות איתה. "רציתי ללמוד מוזיקה ואבא לא הירשה לי. מצאתי עבודה זמנית כטלפנית במוקד של עמותה דתית והרגשתי שאני לא מנצלת את השכל. כשרודרה שלי, אחות של אבא, הציעה לי להתארס עם אחיין שלה מצד בעלה – בצי

במגור החרדי. מי שרוצה להגיע רחוק הולך על הפחדות. הוא שיגע אותי בטלפון כמה שבועות עד שהפסקתי וחשבתי שהפרשה נגמרה".

היא לא נגמרה? "לא. באותה תקופה היינו אמורים לטוס לניו-יורק לשנה, כל המשפחה, ולכן אני ושתי אחיותיי לא הגענו לבית הספר לתחיית לת שנת הלימודים. כשניו-יורק ירדה מהפרק בגלל רברים שקשורים באבא שלי, שלושנו התייצבנו בבית הספר ואז המנהלת נעמדה בפתח וקראה 'שתי הקטנות נכנסות, הגדולה לא'. לא הבנתי למה. רק אחרי חצי שנה, כשכ

הספר, סיפרתי לה שאני לא רואה את עצמי מתחתנת איתו ושאני לא יודעת מה לעשות והיא אמרה לי 'נתקי את הקשר, טוב לא ייצא מזה'. באותו הערב אבא שלי חזר מחו"ל ונתן לי חיבוק. בגיל 17, בפעם הראשונה בחיי, אבא שלי חיבק אותי ומשהו נשבר בי. צילצלתי לבחור ואמרתי לו 'קבל ביטול, אני לא מעוניינת, לא רוצה יותר שום קשר איתך', אבל הבנאדם לא קיבל את ה'לא'. הוא התחיל לצלצל אליי כלילות ואיים עליי 'אם לא תתחתני איתי אני אספר לאבא שלך מה עשית'. שאלתי 'מה עשיתי? לא עשיתי שום דבר', אבל ככה זה

25.92x30.63	3/3	10	עמוד	זמנים	+	04/05/2022	81554441-2
ה.ל.ל. - האגודה ליוצאים לשאלה - עמותת - 40610							

לפרט מה היה בגלל שנשבעתי לשמור על כבודו. הוא זה שמגדל את בתי".
ההחלטה לצאת בשאלה לא גמלה בה בן לילה. "זה היה תהליך הדרגתי. התחלתי ללבוש שמלות קצרות, לא מיני, אבל עד הברך, ושמחתי שהן מעצבנות אותן. גם עצמים זה סוג של תשומת לב".

למה ויתרת על הבת שלך?

"זו הייתה הבחירה הכי קשה שעשיתי בחיי, ובדיעבד זו הייתה הבחירה הכי נכונה. ידעתי שאני יוצאת לדרך חדשה ואף אחד לא מבטיח לי שאוכל לתת לה את כל מה שהיא צריכה. אם אפול יחד איתה זה יהיה אסון. לא מגיע לה להירוק יחד איתי לרחוב. בהסכם הגירושין נקבע שאני אראה אותה פעם בשבוע, ביום שלישי, וחתמתי על זה כדי למנוע מריבות וסכסוכים".

לא פהרת לצאת לבד לחיים חדשים?

"לא. הרגשתי שסוף-סוף אני מתחילה לנשום. סוף-סוף לא חסר לי אוויר. קיבלתי את הסכום שהופיע בכתובה, 1,700 שקל, שכרתי דירה באור-יהודה ומצאתי עבודה במקדונלדס בקריית-אונג. לבשתי מכנסיים וגופייה, נראיתי כמו חילונית רגילה, ולקחתי המון משמרות בעבודה כדי שלא יישאר לי זמן לחשוב ולהתגעגע. בימים הראשונים היה לי מוזר, התעוררתי ולא זכרתי איפה אני נמצאת, אבל אחרי דקה נזכרתי ואמרתי לעצמי מי 'איזה כיף להיות מוחררת'. פעם בשבוע נסעתי לפגוש את הבת שלי. אשתו השנייה של הגרוש שלי הוציאה אותה אליי. איתן, מיום שהתגרשנו, לא החלפתי אף מילה".

לביקור השבועי אצל בתך התלבשת בצניעות?

"לא. את מי אני צריכה לרמות? אני באה אליה במכנסיים ומסבירה לה שיש כל מיני אמהות. לילדה שלי יש בית ויש אישה שמגדלת אותה ורואגת לה. אני, בניגוד לזה שהיה בעלי, לא מיהרתי להתחתן בשנית. סימנתי לי מטרות אחרות בחיים".

הראשונה שבהן הייתה גיוס לצבא. בגיל 17, כשקיבלתי את הצו הראשון, בית הספר סידר לי פטור, אבל הספקתי לצלם את חובי רת ההדרכה של מה יש בצבא. בגיל 21, גרושה פלוס ילדה, החלטתי שהגיע הזמן שלי לתרום למדינה. מפה לשם שמעתי על מישהו שמגייס חרדים לשעבר והוא זימן אותי ללשכת הגיוס בירושלים. בכלל לא ידעתי שאני שייכת לשם. קבעו לי ראיון".

מה סיפרת?

"שאני רוצה לשרת ושאני לא הולכת לוותר על זה. הדגשתי שהילדה לא תהווה בעיה בגלל שהיא גרה אצל אבא שלה. שלחו אותי לשיחה אצל פסיכולוג והוא הקשיב לי בדמעות. זו הייתה הפעם הראשונה שמישהו הבין למה כל כך חשוב לי ללבוש מדים ולפי תוך דף חדש בתור אורחית רגילה. הוא אישר את הגיוס שלי. כלילה שלפני הגיוס לא הצלחתי להירדם וחשבתי לעצמי כמה שזה מוזר. כלילה שלפני החתונה שלי לא התרגשתי בכלל".

החלום: להיות לוחמת

היא התגייסה בפברואר בשנה שעברה. "רק אח שלי, זה שיצא בשאלה, ידע מה אני מתכננת. בעמותת הלל, שמלווה יוצאים בשאלה, הצמידו לי אישה שמלווה אותי כמו אמא שנייה ועם הזמן הכרתי איש, אבא לתשעה ילדים, שאימץ אותי כאילו אני בתו העשירית. הסבירו לי שבגלל הגיל שלי שולחים אותי לטירונות תומכת במח" וזה אלון. חששו שיהיו לי קשיי הסתגלות. בלי לה הראשון בטירונות כל הבנות התקשרו לאמהות שלהן ובכו וקיסרו ורק לי לא היה למי לצלצל. בסוף צילצלתי לאחי שתמך בי מרחוק".
בסוף הטירונות היא ביקשה לצאת לקורס חובשים בבה"ד 10. "הייתי היחידה שיצאה, גם שם היה קשוח, אבל התגברתי. הוצבתי כחובי שבת בגרוד של מרכז ההובלה בבית נבאללה. במרפאה טיפלתי בחיילים שניסו להתחלות. אוכלוסייה קשוחה. היה לי קשה לתחזק את המוטיבציה הגבוהה שלי מול אנשים שמוכנים לשבור את היד כדי לקבל גימ"ל. אני נלחמתי כדי להתגייס והם נלחמים כדי להשתחרר. הדגשתי שאני לא ממצה את הפוטנציאל שלי ושאני רוצה לתת למדינה שלי יותר".

איך?

"רציתי להיות לוחמת והבנתי שזה בלתי אפשרי בגלל הגיל שלי ובגלל הילדה. ביקשתי לצאת לקצונה ואמרו שהנתונים שלי לא סבבה. מה הפלא? נקלטתי בצבא בלי שום השכלה, לא למדתי את מקצועות הליבה. נפגעתי מזה שהעיבר שלי ממשיך לרדוף אותי והחלטתי לצאת למלחמה. הגעתי לעמותת מייקל לוי, שעוזרת לחיילים בודדים שעלו לישראל וגם לישראלים שאינם להם משפחה והתחלתי תהליך. בערב ראש השנה הזמינו את כל החיילים הבודדים מאגף

צילום: אילנה חייט

כהן ביום חתונתה

"יש המון חרדיות שרוצות לחזור בשאלה. אחרי שהתחתנו והפכו לאמהות הן נאלצות לקבל את גזר הדין וחושבות שהשינוי לא יהיה אפשרי. בתור אחת שהייתה שם, אני רוצה לומר לכל אחת מהן שאין גיל לאושר"

טכנולוגיה ולוגיסטיקה להרמת כוסית בלשכה של המפקד וביקשו ממני לדבר. ידעתי שזאת ההזדמנות שלי. עמדתו וסיפורי לכל הקצינים מי אני, מאיפה באתי, על הגעגועים לבת שלי ועל החלום שלי להיות קצינה. ראש אט"ל לשעבר, אלוף איציק תורג'מן, נתן לי את מספר הטלפון שלו וביקש 'תגיד לי אם חסר לך משהו, אני אזין את העולם בשבילך'. כשהוא עמד לפרוש אירגנו לכבודו ארוחה, וכשהגיע תורו לנאום הוא הכריז 'הדס, אני יודע שכבר הרבה זמן את מחכה לתשובה, אז הנה היא, התקבלת'. מרוב אושר פרצתי בבכי".

היא עברה בדיקות התאמה לקצונה. "נתנו לי את הספר 'מקראות ישראל' והתחלתי ללמוד על ההיסטוריה של המדינה. קראתי ובכיתי. מלחמת העצמאות, מלחמת ששת הימים, לא ידעתי כלום". כחילת בודדת היא עברה לגור בבית גיורא, בדירת שני חדרים עם שותפה. "ראש אט"ל נתן לי מענקים, איפשר לי לעבוד במלצרות, מדי יום ביומו אני מרגישה שצה"ל בעדי. לכל מי ששואל אותי אני אומרת שאם התגייסתי ויצאתי לקורס קציני רפואה, הכל אפשרי. כבר חתמתי קבע. הייעוד שלי בחיים הוא להיות הראי שונה שמקבלת את החיילים הפצועים שמגייסים למרפאה, אבל זה לא החלום היחיד שלי".

את חולמת להתחתן? להביא עוד ילדים?

"יש לי זוגיות, אבל החלומות על חתונה וילדים יכולים לחכות. אין לי בגרות, ועוד יש לי חורים בהשכלה, אבל אני חולמת ללמוד רפואה. בעזרת השם זה יקרה".

בעזרת השם?

"ברור. הוא זה שמלווה אותי גם בטוב וגם ברע".